

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

OPĆI PODATCI			
IME I PREZIME	Goran Ilić		
Naziv studija	Poslijediplomski sveučilišni studij Književnost i kulturni identitet		
Matični broj	219		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti <i>(staviti križić u polje)</i>	☒ u okviru dokorskog studija	☐ izvan dokorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca	Gordana i Zoran Ilić		
Datum i mjesto rođenja	07.srpnja 1976., Lindau		
Adresa	Vijenac Ivana Meštrovića 102, 31000 Osijek		
Telefon / mobitel	091/5003559		
e-pošta	narog.cili@gmail.com		
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje <i>(od novijega k starijem datumu)</i>	2013. Doktorand na poslijediplomskom doktorskom studiju <i>Književnost i kulturni identitet</i> , Filozofski fakultet Osijek 1996. – 2002. Pedagoški fakultet Osijek, diplomski studij njemačkog jezika i književnosti i povijesti 1994. – 1996. III. gimnazija Osijek 1992. – 1994. Das Bodensee-Gymnasium Lindau		
Radno iskustvo <i>(od novijega k starijem datumu)</i>	Od 1.9.2003. OŠ Draž, Draž, učitelj povijesti i njemačkog jezika		
Popis radova	O Krležinom Vučjaku, Književna revija, Časopis za književnost i kulturu, God. 55., br. 1-2, 2015.		

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima	
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski	Poetološko utemeljenje ideje humanitasa u stvaralaštvu Miroslava Krleže i Thomasa Manna
Engleski/njemački (za one koji žele da im se odobri pisanje doktorske disertacije na stranom jeziku)	Die poetologische Grundlegung der Humanitätsidee im Schaffen von Miroslav Krleža und Thomas Mann
Jezik na kojem će se pisati disertacija	Njemački jezik
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Ideja humanitasa utkana je u cjelokupno stvaralaštvo Miroslava Krleže i Thomasa Manna. Ta je ideja znatno utjecala na njihovo propitivanje svrhe i funkcije umjetnosti koju navedeni autori vide usko povezanu s predodžbom o svrsi i funkciji egzistencije samoga čovjeka. Ona je postala smjernicom njihove stvaralačke djelatnosti u kojoj umjetnik i čovjekovo djelovanje postaju nerazdvojni. Oba autora uviđaju nužnost integracije te ideje u vlastiti književni tekst tako da ona određuje ne samo način, nego i sadržaj njihova pisanja. Time se nameće pitanje zašto ideja humanitasa postaje ključna preokupacija njihovog promišljanja i propitivanja, a na tragu tog pitanja čini se primjerenim podrobnije istražiti način na koji navedeni autori, crpeći svoje idejno dobro iz kulturnog horizonta novoga vijeka, razvijaju ideju humanitasa kao središnji idejni postav svog književnog stvaralaštva.

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

**Sažetak na
engleskom/njemačkom
jeziku**

(maksimalno 1000
znakova s praznim
mjestima)

Die Humanitätsidee ist tief im Gesamtwerk von Miroslav Krleža und Thomas Mann verwurzelt. Diese Idee wirkte beträchtlich auf die Art und Weise, wie sie den Zweck und die Funktion der Kunst verstanden. Diese sahen sie eng mit der menschlichen Existenz verbunden. Sie gab die Richtung ihrer Schaffenstätigkeit, in der Künstler und humanes Handeln unzertrennlich sind. Beide Schriftsteller waren sich dessen bewusst, wie wichtig die Integration dieser Idee ins eigene Werk war, so dass sie nicht nur die Weise, sondern auch den Inhalt ihres Schreibens bestimmte. Deshalb drängt sich auch die Frage auf, warum die Humanitätsidee zum bedeutungsvollsten Anliegen ihres Denkens und Schaffens wurde. Die Antwort auf diese Frage erfordert eine genauere Untersuchung dazu, auf welche Weise die aufgeführten Autoren, die ihr Gedankengut aus dem Kulturhorizont der Neuzeit schöpften, die Humanitätsidee zum Hauptgrundsatz ihres literarischen Schaffens machten.

Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)

Jedna od glavnih tema i preokupacija koja se neprestano provlači kroz djela Miroslava Krleže i Thomasa Manna jest pitanje čovjekova položaja i mjesta u kozmosu, njegova dostojanstva i smisla, njegove čovječnosti, ljubavi prema bližnjemu, pitanje o mogućnosti i biti humanizma. Poput Krleže, koji je tvrdio da umjetnost nije samo pitanje vještine i izražavanja, nego i ljudskog moralnog opstanka, i Mann smatra da umjetnost svoju svrhu ne nalazi tek u larpurlartizmu, odnosno da nije tek moralno-duhovno indiferentno područje formalne ljepote. U *Die Betrachtungen eines Unpolitischen* tako ističe da je u središtu njegove pažnje od samih početaka bilo pitanje ljudskoga morala te da je neprestano stremio uspostavi umjetnosti koja bi ujedno ukazivala i na čovjekovu moralnu obvezu. Ideja humanitasa zaokuplja čitav stvaralački vijek oba autora, središnja je to tema o kojoj promišljaju, a koja utječe i na njihovu poetiku. Pritom ideja humanitasa u njihovim djelima

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

nije statična, ona je fluidna utoliko što je u svakoj fazi stvaralaštva uvijek iznova propituju i mijenjaju. Budući da je tema predloženoga rada interdisciplinarnog karaktera, teorijsko-metodološku podlogu rada tvorit će ne samo književni i poetološki tekstovi Miroslava Krleže i Thomasa Manna, već i relevantni radovi s područja filozofije, antropologije, kulturologije, teorije i povijesti književnosti kao i radovi s područja književne kritike.

Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)

Ideja humanitasa se kroz povijest neprestano propitivala i mijenjala. Unatoč različitim, vrlo često i međusobno suprotstavljenim tumačenjima, zajedničko je obilježje te ideje optimističko prosuđivanje sposobnosti čovječanstva u pronalasku boljeg oblika egzistencije. Temeljno je pitanje kakav čovjek treba biti u svijetu u kojem živi pa da mu je moguće atribuirati i humanistička obilježja. Ovaj će se rad u općem povijesnom pregledu razvoja ideje humanitasa oslanjati prvenstveno na promišljanja novovjekovnih mislioca poput Pica della Mirandole, Immanuela Kanta, Arthura Schopenhauera, Friedricha Nietzschea i Martina Heideggera. Tako će se nastojati obuhvatiti razvoj ideje humanitasa u razdoblju od renesanse i prosvjetiteljstva preko devetnaestog stoljeća pa sve do razdoblja nakon Drugog svjetskog rata u kojemu se ponovno javlja potreba preispitivanja ideje humanitasa te njezina opstanka u vremenima nakon Auschwitza i logora smrti. Književnici, kojima se ovaj rad bavi, žive u vremenima značajnih društveno-političkih previranja, u burnim vremenima tehnološkog, znanstvenog i gospodarskog razvoja koji će kulminirati u ratnim sukobima golemih razmjera. Oba se autora u svom književnom stvaralaštvu intenzivno bave ulogom čovjeka u svijetu zahvaćenom svim tim društvenim i kulturno-tehničkim promjenama.

Studije i radovi o Miroslavu Krleži i Thomasu Mannu, dva vjerojatno najznačajnija predstavnika novije nacionalne književnosti, hrvatske i njemačke, toliko su brojni da je selekcija u odabiru znanstvene literature neminovna. Kao pregled Krležina života i stvaralaštva poslužit će Vučetićeva monografija *Krležino književno djelo* i Lauerova biografija *Wer ist Miroslav K.?*, u kojima se ističe kako Krležin doprinos europskoj kulturi, tako i njegov doprinos humanističkoj tradiciji. Žmegač u studiji *Krležini europski obzori* smatra da se Krleža oblikovao u doticaju s europskom modernom

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

kulturom, premda njegov modernizam ostaje intuitivan i originalan. Posavac u spisu *Estetika u Hrvata* ističe da Krleža prepoznaje krizu moderne umjetnosti i da je prvi koji zahtijeva radikalnu reinterpetaciju cjelokupne hrvatske kulturne tradicije. Flaker u svojim analizama Krležina stvaralaštva otkriva niz avangardnih značajki te smatra da se Krležu zbog inzistiranja na estetskoj funkciji književnosti ne može smatrati paradigmaticnim avangardnim književnikom. On napominje da Krleža na umjetnosti ističe njen socijalni angažman, iako se protivio realističkom normativizmu onodobne književne ljevice. Lasić u *Sukobu na književnoj ljevici* podrobno analizira Krležine stavove iz 1930-ih godina u kojima pisac nastoji obraniti ideal intelektualne neovisnosti, protiveći se ideološkoj instrumentalizaciji umjetnosti. Krležinim političkim angažmanom i njegovom ulogom u komunističkom pokretu bavio se Očak u *Krleža-Partija*, a Visković u *Krležološkim fragmentima*. Krleža između umjetnosti i ideologije ističe Krležino nastojanje očuvanja sfere umjetnosti kao simboličkog prostora slobode. Leitner se u monografiji *Die Gestalt des Künstlers bei Miroslav Krleža* bavi odnosom Krleže prema umjetniku, umjetnosti i hrvatskoj književnosti, pri čemu u Krleži vidi branitelja umjetnosti. Lindemann se u studiji *Die Philosophie Friedrich Nietzsches im Werk Miroslav Krležas* ne bavi samo utjecajem filozofa na pjesnika, već i poimanjem umjetnosti u Krležinim djelima, a sličnim problemima bavi se i Stančić u studiji *Die Rezeption Friedrich Nietzsches in der kroatischen Literatur um die Jahrhundertwende* gdje posebnu važnost pridaje upravo Krleži. Opći pregled života i stvaralaštva Thomasa Manna daje se u Kurzkeovoj biografiji *Thomas Mann. Epoche – Werk - Wirkung*, kao i u *Thomas-Mann-Handbuch* koji uređuje Helmut Koopmann. Szemere u monografiji *Kunst und Humanität. Eine Studie über Thomas Manns ästhetische Ansichten* Mannovo stvaralaštvo promatra u odnosu prema humanosti, a u središte proučavanja postavlja i Mannovu estetiku, dok se Mádl u *Thomas Manns Humanismus. Werden und Wandel einer Welt- und Menschauffassung* bavi humanizmom u djelu Thomasa Manna, razlikujući tri faze u razvoju Mannove humanističke misli: humanitarni, militantni te socijalni humanizam. Graf u studiji *Fedor Dostojevskij und die Idee der Humanität im Werk Thomas Manns* istražuje utjecaj Dostojevskog na razvoj ideje humanitasa kod Thomasa Manna. U disertaciji *Das Ironische und die Ironie in den Werken Thomas Manns* Baumgart pruža uvid u tipologiju ironijskih

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

oblika, dok se umjetnošću i egzistencijom umjetnika u djelu Thomasa Manna, ali i utjecajem Nietzschea bavi Pütz u monografiji *Kunst und Künstlerexistenz bei Nietzsche und Thomas Mann*. U Maîtreovu radu *Thomas Mann. Aspekte der Kulturkritik in seiner Essayistik* problematizira se Mannova esejistička produkcija, kao i pojedini aspekti Mannove kulturne kritike, odnosno njegove interpretacije krize moderne umjetnosti. O Mannovu političkom angažmanu piše Manfred Görtemaker u djelu *Thomas Mann und die Politik* te Kurt Sontheimer u *Thomas Mann und die Deutschen*.

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je rada prikazati kako se ideja humanitasa u djelima Miroslava Krleže i Thomasa Manna mijenjala u pojedinim razdobljima njihova stvaralaštva te istražiti kako je utjecala na oblikovanje njihova književnog stvaralaštva. Rad će se zasnivati na nekoliko hipoteza:

1. Ideja humanitasa bitna je odrednica književnog stvaralaštva Miroslava Krleže i Thomasa Manna.
2. Ideja se humanitasa kod oba autora mijenja u pojedinim razdobljima njihova stvaralaštva.
3. Oba pisca propituju mogućnost opstanka ideje humanitasa u suvremenom svijetu.

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

S obzirom da je predložena tema interdisciplinarnoga karaktera u radu će se kombinirati spoznaje i elementi teorijsko-metodičkog i analitičkog aparata s područja filozofije, kulturologije i povijesti, teorije književnosti te povijesti književnosti, kao i relevantni radovi književne kritike. Analizom pojedinih djela predloženih autora pokušat će se dokazati u kolikoj je mjeri ideja humanitasa bitna odrednica njihovoga cjelokupnoga književnoga stvaralaštva. Pored odabranih književnih djela oba autora, istraživački korpus sačinjavat će i njihovi nefikcionalni tekstovi. U radu će se analizirati prisutnost, odnosno odsutnost ideje humanitasa u književnim djelima obaju autora, ali i u odabranim nefikcionalnim njihovim djelima. Analiza književnih predložaka usmjerena je detekciji ideje humanitasa koja će se analizirati na naratološkim razinama, tematskoj razini obrade humanističke

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

misli na razini elaboracije fabule te uporabi pojedinih pripovjednih tehnika. U analizi će se koristiti relevantni radovi teoretičara, povjesničara i kritičara književnosti koji su se bavili navedenom tematikom. U prvom dijelu rada postaviti će se teorijsko-metodološka osnova istraživanja u vezi ideje humanitasa, omeđiti područje rada i dati uvodni povijesni pregled nastanka i razvoja ideje humanitasa. U središnjem dijelu rada analizirati će se relevantni tekstovi oba autora kako bi se na temelju provedene analize ustanovio doseg i značaj prisustva ideje humanitasa kako u njihovim književnim, tako i poetološkim tekstovima, s jedne strane, te s druge ustanovile uzajamne razlike s obzirom na proliferaciju te ideje u njihovu stvaralaštvu. U završnom dijelu rada iznijeti će se zaključci, sažetak i popis literature.

U istraživani korpus rada ulaze prije svega neknjiževni tekstovi Miroslava Krležice: *Varijacije na temu o umjetničkom stvaranju, Predgovor „Podravske motivima“ Krste Hegedušića, Marginalije uz slike Petra Dobrovića, O njemačkom slikaru Georgeu Groszu, Lirika Ljube Wiesnera, O Kranjčevićevoj lirici, O tendenciji u umjetnosti, polemika Dijalektički antibarbarus, Književnost danas, Govor na kongresu književnika u Ljubljani (1952), Razgovor o pedesetogodišnjici apstraktnog slikarstva, Razgovor o demokraciji, o humanizmu i o socijalizmu, zatim dnevnički zapisi Darni dani I. i II., Dnevnik 1933-42, Dnevnik 1943, Dnevnik 1958-69. Od književnih tekstova u analizu ulaze *Balade Petrice Kerempuha*, dramski tekstovi: *Legenda, Michelangelo Buonarroti, U logoru, U agoniji, Glembajevi* i romani: *Banket u Blitvi, Na rubu pameti i Zastave*. Od Mannovih neknjiževnih tekstova treba izdvojiti: *Die Betrachtungen eines Unpolitischen, Ironie und Radikalismus, Kultur und Sozialismus, Deutsche Ansprache. Ein Apell an die Vernunft, Das Problem der Freiheit, Deutschland und die Deutschen, Der Künstler und die Gesellschaft, Rede über Lessing, Goethe als Repräsentant des bürgerlichen Zeitalters, Goethes Laufbahn als Schriftsteller, Goethe und Tolstoi. Fragmente zum Problem der Humanität, Anna Karenina. Einleitung zu einer amerikanischen Ausgabe von Leo Tolstoi, Schopenhauer, Leiden und Grösse Richard Wagners, Theodor Storm, Der alte Fontane, Freud und die Zukunft, Über Goethes „Faust“, Dostojewski – mit Maßen. Einleitung zu einem amerikanischen Auswahlbande Dostojewskischer Erzählungen, Nietzsches Philosophie im Lichte unserer Erfahrung, Phantasie**

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

*über Goethe. Als Einleitung zu einer amerikanischen Auswahl aus seinen Werken, Versuch über Schiller, Die Entstehung des Doktor Faustus. Roman eines Romans, August Strindberg, Goethe und die Demokratie, Briefe Richard Wagners, Die drei Gewaltigen, Die Erotik Michelangelos, Bernard Shaw, „Andre Gide“ von Albert J. Guerard, Versuch über Tschechow, Heinrich von Kleist und seine Erzählungen, Naturrecht und Humanität in der Weltpolitik, Kosmopolitismus, Vorwort zu „Der deutsche Genius“. Rede zur Gründung der Sektion für Dichtkunst der Preussischen Akademie der Künste, Von europäischer Humanität, Die geistige Situation des Schriftstellers in unserer Zeit, Ansprache an die Jugend, Bekenntnis zum Sozialismus, Humaniora und Humanismus, Maß und Wert. Književni tekstovi koji ulaze u korpus su pripovijetke *Der Bajazzo*, *Tonio Kröger* te romani *Zauberberg*, *Doktor Faustus* i *Die Bekenntnisse des Hochstaplers Felix Krulls* te drama *Fiorenza*.*

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

Predloženim će se istraživanjem preciznije obraditi značaj humanističke misli u Mannovu i Krležinu stvaralaštvu i time pružiti doprinos istraživanju poetoloških zasada njemačke i hrvatske književne produkcije u prvoj polovici dvadesetoga stoljeća. Promišljanja navedenih autora o funkciji umjetnosti, čovjekovoj svrsi, djelovanju i dostojanstvu aktualna su i danas, a njihovi su tekstovi i dalje izvor ideja o kojima vrijedi promišljati kao bitnim sastavnicama i suvremenog književnog stvaralaštva.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

- Baumgart, Reinhard. 1964. *Das Ironische und die Ironie in den Werken Thomas Manns*, Carl Hanser Verlag, München
- Engler, Tihomir. 2018. *Der metaphysische Horizont des Geschichtlichen in Manns Joseph-Tetralogie und in Krležas Balladen des Petrica Kerempuh im Spiegel der Nietzsche-Rezeption*, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera
- Flaker, Aleksandar. 1984. *Poetika osporavanja. Avangarda i književna ljevica*, Školska knjiga, Zagreb
- Giovanni Pico della Mirandola: *Die Würde des Menschen. Nebst einigen Briefen und der Lebensbeschreibung Pico della Mirandas*. Übersetzt von Herbert Rüssel. Sabat, Kulmbach 2016

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

- Graf, Christian. 2018. Fedor Dostojevskij und die Idee der Humanität im Werk Thomas Manns, epubli
- Heidegger, Martin. 1947. Über den Humanismus, Francke, Bern
- Kant, Immanuel. 2015. Die drei Kritiken. Kritik der praktischen Vernunft, Anaconda Verlag, Köln
- Leitner, Andreas. 1986. Die Gestalt des Künstlers bei Miroslav Krleža, Carl Winter, Universitätsverlag, Heidelberg
- Mádl, Antal. 1980. Thomas Manns Humanismus. Werden und Wandel einer Welt- und Menschauffassung, Rütten & Loening, Berlin
- Nietzsche, Friedrich. 1991. Jenseits von Gut und Böse/Zur Genealogie der Moral, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart
- Očak, Ivan. 1982. Krleža-partija (Miroslav Krleža u radničkom i komunističkom pokretu 1917 – 1941), Spektar, Zagreb
- Schopenhauer, Arthur. 2009. Die Welt als Wille und Vorstellung, Anaconda Verlag, Köln
- Thomas-Mann-Handbuch. 1990. Hg. von Helmut Koopmann, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart
- Visković, Velimir. 2001. Krležološki fragmenti. Krleža između umjetnosti i ideologije, Konzor, Zagreb
- Vučetić, Šime. 1983. Krležino književno djelo, Mladinska knjiga TOZD Tiskarna, Ljubljana

IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavio/prijavila temu doktorske disertacije (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku, 20.1.2021.

Potpis

Goran Ilić

Poslijediplomski sveučilišni studij
Književnost i kulturni identitet

Obrazac 1
Prijava teme doktorske disertacije

Napomena¹

Predloženi mentor za doktorsku disertaciju je doc. dr. sc. Tihomir Engler.

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku (potpisan) referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.

¹ U napomeni navesti budućega mentora.